

[Dorte Bennedsen]

bruges i vurderingen af en praktisk gennemførelse af en miljøvenlig politik over for marginaljorderne, men vi vil gerne understrege, at sådanne pilotprojekter og forsøg ikke må bruges som en sovepude. Der kan faktisk iværksættes mange initiativer allerede nu.

Jeg vil gerne slutte mit indlæg med følgende citat:

»Og således bliver vi ved ethvert skridt mindet om, at vi på ingen måde behersker naturen på en sådan måde, som en erobrers hersker over et fremmed folk, eller som en, der står uden for naturen, men at vi derimod med kød og blod og hjerne hører til den og står midt i den, og at vort herskab, orden, består i, at vi på grund af vores fortrin for alle andre skabninger kan erkende og anvende dens love.«

Disse kloge ord er faktisk mere end 100 år gamle; det var nemlig Karl Marx' gamle kampfælle Friedrich Engels, der skrev dem i sin bog om naturens dialektik. Det er faktisk på tide, at vores generation realiserer disse ord og tager naturen alvorligt på dens egne præmisser.

Rønholt (KF):

Den fremtidige anvendelse af landbrugets marginaljorder har alt for stor betydning for vores miljø og for dansk landbrug til, at man kan lade debatten drukne i firkantede meninger og slagord. De, der kender bare lidt til marginaljordsproblematikken, ved nemlig, at det er et kompliceret emne, der ikke egner sig til færdigpakkede løsninger.

Derfor kan jeg som konservativ ordfører tilslutte mig de mål og midler for den fremtidige indsats på marginaljordsområdet, som miljøministeren netop har redegjort for.

Fra konservativ side lægger vi meget stor vægt på, at den fremtidige anvendelse af marginaljorderne skal ske under hensyntagen til såvel miljø- og naturbeskyttelsesinteresser som landbrugets legitime økonomiske interesser. Og hvorfor så det? Jo, fordi de to ting hænger uløseligt sammen.

Det er f.eks. en kendsgerning, at langt den overvejende del af det, der omtales som »landbrugets miljøproblemer«, først og fremmest knytter sig til de jorder, som i dag er marginale, og dem, som i en overskuelig fremtid bliver det som følge af landbrugets strukturudvikling. Men det er lige så ubestri-

deligt, at det netop er på disse marginaljorder, at man finder de største økonomiske problemer i landbruget.

Et godt eksempel på denne sammenhæng er, at det er på de mest sandede og udvaskede jorder i landet, dem, der udgøres af hedesletter og bakkeøer, at man har problemer både med forurening af grundvandet og med at få landbrugsbedrifterne til at give et økonomisk udbytte, der står mål med indsatsen.

Det er også meget vigtigt, at man har blik for denne sammenhæng mellem miljøinteresser og landbrugsinteresser, når man skal vurdere, hvilke midler der skal tages i anvendelse for at løse problemerne. Der findes nemlig mange typer marginaljorder, og hver type – ådale, enge, strandenge, hævet havbund og de forømtalte hedesletter og bakkeøer, for nu blot at nævne nogle – har sine særlige landskabelige kvaliteter og landbrugsmæssige muligheder. Hensynet til et varieret landskab tilsiger således, at man tilpasser driftsformen og miljøindsatsen til de naturlige muligheder, som hver enkelt type marginaljord byder på, f.eks. at man omlægger driften på de mest sandede og udvaskede jorder fra kornavl til skovbrug.

Man må også i denne forbindelse gøre opmærksom på, at marginaljordsbegrebet ikke kun knytter sig til særlige dele af landet, men derimod til den enkelte landbrugsbedrift. Det er altså ikke så meget et spørgsmål om, hvad der i fremtiden skal ske med jorden i f.eks. Vestjylland, som et spørgsmål om, hvordan jorden på den enkelte bedrift kan udnyttes bedst muligt.

Ser man således på tingene, kan man ikke undgå at få øje på sammenhængen mellem landbrugs- og miljøinteresser. Ved at tilpasse driften på den enkelte landbrugsejendom til de naturlige forudsætninger, som hver enkelt del af arealet har, får man netop et mere varieret landskab, et renere miljø og et større økonomisk udbytte.

Netop fordi vi fra konservativ side så stærkt betoner sammenhængen mellem miljø- og landbrugsinteresser, kan vi kun være tilfredse med igangsættelsen af de pilotprojekter på frivillighedens grundlag, som miljøministeren omtalte. Projekterne skal udfylde hullerne i vor viden om omfanget af marginaliseringen og lokaliseringen af de enkelte arealer og sidst, men ikke mindst om, hvilke anvendelser af marginaljorden, herunder al-